

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет стоматології та фармації
Кафедра загальної стоматології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи стоматології

Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>222 «Медицина»</u>
Назва освітньої програми	<u>Медицина</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний телефон, адреса	E-mail
Чумакова Юлія Генадіївна	+38(067)4851683	<u>yuliyapar@gmail.com</u>

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна “ Основи стоматології ” –це клінічний курс , предметом вивчення якого є питання обстеження хворого зі стоматологічною патологією, провідних синдромів і симптомів у стоматології, проявів соматичних захворювань в порожнині рота, характеру та принципів їх лікування, ускладнень найбільш поширених захворювань, надання невідкладної та доспеціалізованої допомоги, заходів первинної та вторинної профілактики найбільш поширених стоматологічних захворювань.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи стоматології» є підготовка студентів до роботи в якості сімейного лікаря, здатного діагностувати основні захворювання порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки у дорослих та дітей, надавати допомогу у разі неможливості звернутися до профільного спеціаліста, проводити профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань, отримання студентами знань та формування умінь і практичних навичок по виконанню основних маніпуляцій для використання їх у професійній діяльності.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи стоматології» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я зі спеціальності «медицина», або у процесі навчання, що передбачає здійснення діагностичного пошуку і характеризується комплексністю та складністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність до міжособистісної взаємодії та праці в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці, відпочинку та харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
5. Здатність до визначення принципів та характеру лікування, реабілітації та профілактики захворювань.
6. Здатність до діагностування невідкладних станів.
7. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
8. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
9. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
10. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності

неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Навчальна дисципліна «Основи стоматології» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Володіти інформацією з фундаментальних і клінічних біомедичних наук, достатньою для здійснення ефективної професійної діяльності в умовах постійного оновлення фундаментальної та прикладної медичної інформації. Критично осмислювати наявні проблеми та результати досліджень в сфері своєї спеціальності. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 3. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 4. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 5. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 6. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 7. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за

списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 8. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 15. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 16. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

Заплановані результати

Здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- Стандартні схеми опитування та клінічного обстеження пацієнта із захворюваннями щелепно-лицевої ділянки
- Провідні клінічні симптоми або синдроми захворювань
- Критерії попереднього діагнозу захворювань
- Диференційну діагностику захворювань з урахуванням даних основних та додаткових методів обстеження

- Принципи лікування стоматологічних захворювань
- Критерії діагностики невідкладних станів в стоматологічній практиці
- Тактику та надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах
- Етичні принципи роботи з пацієнтами
- Принципи професійної та академічної доброчесності.

вміти:

- Збирати скарги, анамнез захворювання та життя, оцінювати клінічні дані
- Встановлювати попередній діагноз захворювання
- Призначати додаткові методи обстеження для уточнення діагнозу, знати їх діагностичне значення, вміти інтерпретувати
- Проводити диференційну діагностику захворювань з урахуванням даних додаткових обстежень
- Встановлювати клінічний діагноз захворювання на основі аналізу даних
- Діагностувати невідкладні стани
- Вести медичну документацію, в тому числі електронні форми
- Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію
- Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язування складних задач
- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами
- Дотримуватися професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих результатів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова/вибіркова
5	150	14	42	94	4	8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	всього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Організація стоматологічної допомоги населенню в Україні.	12	-	2	10
Тема 2. Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів.	18	2	4	12
Тема 3. Некаріозні ураження. Причини розвитку, лікування, профілактика. Карієс. Причини розвитку, види, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування, профілактика.	18	2	4	12
Тема 4. Пульпіт. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування.	18	2	4	12

Тема 5. Періодонтит. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування. Рентгендіагностика.	18	2	4	12
Тема 6. Захворювання тканин пародонту. Клініка, діагностика, профілактика, принципи лікування. Зв'язок захворювань тканин пародонту з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою). Рентгендіагностика.	22	2	8	12
Тема 7. Захворювання СОПР. Зв'язок захворювань СОПР з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою).	22	2	8	12
Тема 8. Запальні процеси щелепно-лищевої ділянки. Доброякісні та злоякісні новоутворення. Черепно-лицева травмв. Вроджені вади обличчя. Види знеболення. Невідкладні стани в стоматології.	22	2	8	12
Всього	150	14	42	94

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення

індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація стоматологічної допомоги населенню в Україні.	2
2	Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів.	4
3	Некаріозні ураження. Причини розвитку, лікування, профілактика. Карієс. Причини розвитку, види, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування, профілактика.	4
4	Пульпіт. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування.	4
5	Періодонтит. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування. Рентгендіагностика.	4
6	Захворювання тканин пародонту. Клініка, діагностика, профілактика, принципи лікування. Зв'язок захворювань тканин пародонту з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою). Рентгендіагностика.	8
7	Захворювання СОПР. Зв'язок захворювань СОПР з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою).	8
8	Запальні процеси щелепно-лищевої ділянки. Доброякісні та злоякісні новоутворення. Черепно-лицева травма. Вроджені вади обличчя. Види знеболення. Невідкладні стани в стоматології.	8
	Всього	42

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів.	2
2	Некаріозні ураження. Причини розвитку, лікування, профілактика. Карієс. Причини розвитку, види, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування, профілактика.	2
3	Пульпіт. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування.	2
4	Періодонтит. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування. Рентгендіагностика.	2
5	Захворювання тканин пародонту. Клініка, діагностика, профілактика, принципи лікування. Зв'язок захворювань тканин пародонту з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою). Рентгендіагностика.	2
6	Захворювання СОПР. Зв'язок захворювань СОПР з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою).	2
7	Запальні процеси щелепно-лищевої ділянки. Доброякісні та злоякісні новоутворення. Черепно-лицева травма. Вроджені вади обличчя. Види знеболення. Невідкладні стани в стоматології.	2
	Всього	14

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів, щодо вивчення дисципліни «Основи стоматології» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу
3. Підготовка до практичних занять
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді рефератів, презентацій, тощо.
7. Підготовка до заліку.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація стоматологічної допомоги населенню в Україні.	10
2	Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів.	12
3	Некаріозні ураження. Причини розвитку, лікування, профілактика. Карієс. Причини розвитку, види, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування, профілактика.	12
4	Пульпіт. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування.	12
5	Періодонтит. Види, перебіг, клінічні ознаки, диференційна діагностика, принципи лікування. Рентгендіагностика.	12

6	Захворювання тканин пародонту. Клініка, діагностика, профілактика, принципи лікування. Зв'язок захворювань тканин пародонту з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою). Рентгендіагностика.	12
7	Захворювання СОПР. Зв'язок захворювань СОПР з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою).	12
8	Запальні процеси щелепно-лицевої ділянки. Доброякісні та злоякісні новоутворення. Черепно-лицева травма. Вроджені вади обличчя. Види знеболення. Невідкладні стани в стоматології.	12
	Всього	94

9. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування, робота у групах, розв'язування ситуаційних авдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	--

10. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
<i>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</i>			
1.1 Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2 Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату, презентації за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення матеріалів реферату, презентації	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в тому числі підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій, тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5

<i>Разом балів за поточний контроль</i>	50
<i>Підсумковий контроль екзамен/залік</i>	50
Всього балів	100

11. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / зараховано А – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат, презентацію за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковим, значну частину його

відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має невідповідний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx - від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F - від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81 (6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-39 (3)	Fx	Незадовільно	
1-34 (2)	F		

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін. ; За редакцією А.В. Борисенка. Т 1. К.: Медицина, 2009. 400 с.

2. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.; За редакцією А.К. Ніколішина. Т.1. Вид. 2. Полтава: Дивосвіт, 2007. 392 с.
3. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. Том 1. – К. : Логос, 2011. — 672 с. + 16 ст. кольор. вкл
4. Маланчук В.О., Копчак А.В. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні ураження щелепно-лицевої ділянки та шиї / Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – 320 с.
5. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003.- 512 с.
6. Горішний Б.М., Рибалов О.В., Саяпіна Л.М. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій. - Полтава, 2000. - 221 с.

Додаткова:

1. Ковальов Є.В., Шундрик М.А., Марченко І.Я. Періодонтит: навчальний посібник. Полтава, 2004. 161 с.
2. Герелюк В.І., Нейко Н.В., Материнський В.В., Кобрин О.П. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2002. 95 с.
3. Рибалов О.В., Волошина Л.І. Травматичні ушкодження кісток лицьового скелета мирного часу. – Полтава: Лекой, 2009. - 132 с.